

تهاجم فرهنگی به زبان ساده

تالیف

حسام کامیاب مهر

کوروش قهرمانی

انتشارات فرزاتگان دانشگاه

۱۳۹۷

سرشناسه	: کامیاب‌مهر، حسام، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	: تهاجم فرهنگی به زبان ساده / تألیف حسام کامیاب‌مهر، کورش قهرمانی.
مشخصات نشر	: تهران- فرزانه‌گان دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۷۴ ص: ۵/۱۴×۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۸-۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۶۹] - ۷۲.
موضوع	: فرهنگ‌زدایی -- ایران
موضوع	: Acculturation -- Iran
موضوع	: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره فرهنگ‌زدایی
موضوع	: Khamene'i, Ali Leader of IRI ۱۳۹۷ -- Views on acculturation - -
شابک - نزوده	: قهرمانی، کورش، ۱۳۶۴-
رده بندی - گره	: ۱۳۹۷ ک/۳۶۶۰۱۷ ت ۹۰۱
رده بندی دیویی	: ۳۰۳/۴۸۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۰۲۰

اشارات فرزانه‌گان دانشگاه

تهاجم فرهنگی به زبان ساده

تألیف: حسام کامیاب‌مهر - کورش قهرمانی

ناشر: فرزانه‌گان دانشگاه

ناظر فنی: محسن فاضل

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۸-۶-۹

مرکز فروش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، کوچه مینا، پلاک ۲۹، طبقه سوم

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
بخش اول.....	۱۳
هدف از تهاجمات فرهنگی.....	۱۳
بخش دوم.....	۲۹
تهاجم فرهنگی از دیدگاه رهبر فرزانه انقلاب.....	۲۹
بخش سوم.....	۵۷
راهکارهای مبارزه با تهاجم فرهنگی.....	۵۷
منابع و مآخذ.....	۶۹

پیشگفتار

بخش ارتباطات تهاجم فرهنگی یا به عبارت دیگر، نبرد فرهنگی که می‌توان آن را نوعی از سلطه دانست، پدیده‌ای نو و تازه تولد یافته نیست؛ که در قرن بیستم به منصفه ظهور رسیده باشد؛ بلکه سابقه‌ای به بلندای تاریخ دارد. این پدیده از ابتدای تاریخ زندگی اجتماعی انسان مطرح و موجود بوده است؛ چراکه از همان حکام تقسیم شدن انسان‌ها به حق و باطل و مسأله استکبار و سلطه‌طلبی در بین آن‌ها رواج داشت است. [۲] اما اگر بخواهیم تاریخ این نوع از هجوم را در کارنامه‌ی اخیر مغرب‌زمین به عنوان چهره شناخته شده استعمارگری و سلطه‌جویی بررسی کنیم، باید دانست که از زمان تجدید حیات فرهنگی (رنسانس) در غرب، ظاهر ایشه و فرهنگ جدید، ملاک‌ها و ارزش‌هایی توسط مغرب‌زمین عرضه شد که با فرهنگ و ارزش جوامع دیگر، تفاوت اساسی داشت. این فرهنگ جدید، زمینه را برای ظهور قدرت‌های سرمایه‌داری و نظام کاپیتالیستی فراهم آورد. قدرت‌سای جدید غربی که برای استحکام و گسترش نظام سرمایه‌داری خود به منابع دست‌نخورده نیاز داشتند، به استعمار سرزمین‌های جهان دست زدند و کشورهای مختلف آفریقای آسیایی را زیر سلطه خود گرفتند؛ این استعمارگران برای تثبیت سلطه خود بر سرزمین‌های جدید، به زدودن موانع فرهنگی در کشورهای زیر سلطه خود پرداختند. ساختن مدارس به سبک غربی، وارد کردن کالاهای غربی و راه انداختن جریان‌های سیاسی و مذهبی بر اساس مبانی خودشان، از جمله اقدامات آن‌ها برای مقابله با فرهنگ بومی بود. نظام سلطه‌جوی غرب بعد از استقلال‌یابی

کشورهای تحت سلطه خود، به‌ویژه در کشورهای اسلامی که بعد از تجزیه امپراتوری عثمانی اتفاق افتاد و بسیاری از سرزمین‌های اسلامی به‌صورت کشورهای جدید و براساس ناسیونالیسم شکل گرفتند؛ به‌طور غیرمستقیم به گسترش فرهنگ خود و جایگزین کردن آن در کشورها پرداخت و تهاجم فرهنگی را به‌طور غیرمستقیم به گسترش فرهنگ خود و جایگزین کردن آن در کشورها پرداخت و تهاجم فرهنگی را به‌طور غیرمستقیم دنبال کرد. تهاجم و هجوم یک ملت به ملت دیگر به صورت‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی صورت می‌پذیرد، اما در بین انواع یاد شده تهاجم فرهنگی، خطرناک‌تر از بقیه می‌باشد چون در تهاجمات نظامی، اقتصادی و سیاسی، ملت مورد تهاجم قرار گرفته، از عملکرد دشمن و نیت‌های وی آگاهی دارد. تهاجم و هجوم یک ملت به ملتی دیگر به صورت‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی صورت می‌پذیرد، اما در بین انواع یاد شده تهاجم فرهنگی، خطرناک‌تر از بقیه می‌باشد چون در تهاجمات نظامی، اقتصادی و سیاسی، ملت مورد تهاجم قرار گرفته، از عملکرد دشمن و نیت‌های وی آگاهی دارد، اما در تهاجم فرهنگی به دلیل ظرافتکاری دشمن، چنین تهاجمی آشکار نبوده و ممکن است ملتی سال‌های خیلی زیادی تحت چنین تهاجمی گرفته باشند ولی خودشان متوجه تهاجم نبوده و بلکه حتی مظاهر تهاجم دشمن را با عنوان مد یا روشنفکری قبول کنند تا حدیکه کسی اگر، آگاهی پیدا کرد و خواست با آن مقابله کند با وی به عنوان ضد مد یا انسان عصر حجر می‌برخورد می‌کنند. اما قبل از پرداختن به اصل مساله، لازم است تعریفی از فرهنگ داشته باشیم. برای فرهنگ تعریف‌های

زیادی گفته شده اما به طور خلاصه و خیلی ساده می‌توان گفت که فرهنگ مایه های فکری و ارزشی است که رفتارهای اختیاری و اجتماعی انسان، تحت تاثیر آنها قرار می‌گیرد و شامل شناختها و باورهای انسان، ارزشها و گرایشها و رفتارها و کردارها می‌باشد بر این اساس تهاجم فرهنگی عبارت خواهد بود از هر گونه حرکتی از دشمن که در صدد تغییر یا تحریف ارزشها و رفتار و کردارهای انسانی و ملتی می‌باشد. به عبارت دیگر تهاجم فرهنگی یعنی اینکه ملتی، بخوایم فرهنگ رایج و غالب یک ملتی را از دستش گرفته و فرهنگ خود را به آنها تحمیل کند تا ملت مورد تهاجم گرفته تحت سلطه این ملت در آمده تا از این وسیله به این ملت تسلط یافته و ضربان اقتصادی و سیاسی و نظامی آن را در دست خود بگیرد. و رای انکار آسانترین راه کم و هزینه ترین راهها، همان تغییر فکر و خط مشی ملتی است اینکه فرهنگ شما، فرهنگ خوبی نیست اینگونه فکر کرده‌اید که به اینجا، شما متحجرید، و انواع شعارهای به ظاهر زیبا، همچنانکه یکی از ماموران نیز در گزارشهایش نوشته که اتحاد جماهیر شوروی به این دلیل شکست خورد که نتوانست که اگر چهارچوب فکریش را عوض کند، خود به خود همه چیز اعم از نظامات سیاسی و اقتصادی نیز عوض خواهد شد. بر این اساس همیشه، قبل از تهاجمات نظامی، تهاجمات فرهنگی صورت می‌گیرد. تهاجم فرهنگی که می‌کوشد سه عنصر اساسی فرهنگ؛ یعنی شناختها و باورها، ارزشها و گرایشها و رفتارها و کردارهای جامعه مورد هجوم را با دگرگونی روبرو سازد، همیشه به دنبال جایگزین کردن فرهنگ مهاجم، به جای فرهنگ بومی نبوده، بلکه ممکن است

بیگانه کردن مردم آن جامعه از فرهنگ خودی و نابود کردن هویت فرهنگی یک جامعه را در نظر داشته باشد. البته غالباً در تهاجمات فرهنگی، از یک فرهنگ به عنوان حربه ابزاری برای تهاجم مورد استفاده قرار می‌گیرد و مهاجم سعی می‌کند، با استفاده از روش‌های روان‌شناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و بهر گس از نمادها و فولکلور جامعه مورد نظر، نوعی همدلی و هم‌سوئی با دولت استفاده‌کننده از حربه‌ی فرهنگ در بین ملت‌های مورد خطاب، به وجود آورد. باید در نظر داشت که می‌توان برای هجوم فرهنگی دو بعد مثبت و منفی در نظر گرفت؛ در یک بعد، می‌توان آن که جریان غالب حاکم بر آن بوده و آنچه بیان شد نیز ناظر به همین بعد می‌باشد، مهاجم، به دنبال تغییر نامطلوب در جوامع بوده و می‌کوشد تا ارزش‌ها را به ضد ارزش تبدیل کرده و باورهای صحیح را از مردم بگیرد و تردید، وسوسه، وانه‌گذاری و پیچ‌گرایی را در آنها ایجاد نماید. در نتیجه تغییر در ارزش‌ها و باورها، رفتار انسان‌ها را نه به سمت انحطاط بکشاند. اما در بعد مثبت آن که معمولاً مورد نظر مباحث مربوط به تهاجم فرهنگی نمی‌باشد، هجوم فرهنگی، به انگیزه‌ی اصلاح خطاهای اخلاقی و رذایات جامعه‌ای صورت می‌پذیرد و می‌کوشد تا انسان‌ها را به فطرت خویش برگرداند. در این نوع از هجوم فرهنگی دیگر انگیزه استعمار و استثمار جوامع که در هجوم منفی رایج است، مدنظر نخواهد بود. اقدامات ادیان ناب الهی در جریان گسترش فرهنگ الهی را می‌توان از قبیل هجوم فرهنگی مثبت دانست.